

निर्वाचन आयोग, नेपाल

लैङ्गिक तथा समावेशी कार्ययोजना

वि.सं. २०७१ पौष – २०७२ मंसिर

संक्षिप्त नाम

EEIC	Election, Education and Information Center
SLAG	Social and Inclusion
IFES	International Foundation of Electoral System
UNDP/ESP	United Nation Development Program/Electoral Support Project
GI	Gender and Inclusion Unit
GICC	Gender and Inclusion Coordination Committee

**निर्वाचन आयोगको लैङ्गिक तथा समावेशी (Gender and Inclusion, GI) कार्ययोजना,
२०७१ पुस/माघ – २०७२ मंसिर/पुस**

क्रियाकलापहरू	जिम्मेवार पक्ष	पुस/माघ	माघ/फागुन	फागुन/चैत	चैत/वैशाख	वैशाख/जेठ	जेठ/असार	असार/साउन	साउन/भदौ	भदौ/असोज	असोज/कात्तिक	कात्तिक/मंसिर	मंसिर/पुस	पुस/माघ	लक्ष्य/प्रतिफल	स्रोत व्यवस्थापन
पहिलो रणनीतिक उद्देश्य : लैङ्गिक संवेदनशील तथा समावेशी संस्थाका रूपमा निर्वाचन आयोग, नेपाल																
लैङ्गिक सम्पर्क बिन्दु सञ्जाल (GFP) मा आधिकारिक रूपमा प्रवेश ।	GFP														लैङ्गिक केन्द्र बिन्दु सञ्जाल (GFP) मा प्रवेश भएको हुने ।	आयोग
कानून तथा राजनीतिक दल सम्बन्ध महाशाखाबाट र आर्थिक प्रशासन शाखाबाट एक/एक जना GI एकाइ सदस्यको थप गर्ने ।	GFP, कानून तथा राजनीतिक दल उपशाखा														थप GI एकाइ सदस्य नियुक्त भएको हुने ।	आयोग
GI एकाइ र GICC सदस्यहरूका सञ्चार सम्पर्क कार्यविधि तयार गरी लागु गर्ने ।	GI एकाइ														सञ्चार सम्बन्धी कार्यविधि तयार भई लागू भएको हुने ।	आयोग
जिल्ला निर्वाचन कार्यालयहरूमा सम्पर्क बिन्दूहरूको स्थापना र GI सम्बन्धी सवालहरूमा सिधै सञ्चार सम्पर्क गर्ने व्यवस्थाको शुरुवात गर्ने ।	GFP, GI एकाइ														जिल्ला निर्वाचन कार्यालयहरूमा सम्पर्क बिन्दूहरूको पहिचान र सम्पर्क स्थापना भएको हुने ।	आयोग
GI सम्बन्धित सबै विषयहरूमा जिल्लास्तरीय सम्पर्क बिन्दूहरूसँग सूचना/जानकारी आदानप्रदान गर्ने ।	GI एकाइ														जिल्लास्तरीय सम्पर्क बिन्दूहरूसँग आदानप्रदान भएको हुने ।	आयोग

क्रियाकलापहरू	जिम्मेवार पक्ष	पुस/माघ	माघ/फागुन	फागुन/चैत	चैत/वैशाख	वैशाख/जेठ	जेठ/असार	असार/साउन	साउन/भदौ	भदौ/असोज	असोज/कार्तिक	कार्तिक/मङ्सिर	मङ्सिर/पुस	पुस/माघ	लक्ष्य/प्रतिफल	स्रोत व्यवस्थापन
आयोगको कार्यक्षेत्रसँग सम्बन्धित अन्य लैङ्गिक तथा समावेशीकरण कार्य समूहहरू/सञ्जाल (SIAG) सँग आवद्ध हुने ।	GFP														SIAG सँग आवद्ध भइसकेका हुने र बैठकमा सहभागी हुने ।	आयोग
GI एकाइका सदस्यहरू तथा योजना निर्माणमा संलग्न कर्मचारीका लागि केन्द्रियस्तरमा लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट तर्जुमा र लैङ्गिक लेखापरीक्षण तालिम सञ्चालन गर्ने ।	GI एकाइ														अर्थ मन्त्रालयसँग समन्वय गरी तालिम सञ्चालन भएको हुने ।	आयोग र IFES
निर्वाचन आयोगका कर्मचारी र निर्वाचनसम्बन्धी सरोकारवालालाई Gender and Elections सम्बन्धी तालिम प्रदान गर्ने ।	GI एकाइ र EEIC (५ वटा)														Gender and Elections तालिम पूरा भएको हुने ।	आयोग र UNDP/ESP
निर्वाचन आयोगका कर्मचारी र निर्वाचनसम्बन्धी सरोकारवालालाई Electoral Access सम्बन्धी तालिम प्रदान गर्ने ।	GI एकाइ र EEIC (५ वटा)														Electoral Access तालिम पूरा भएको हुने ।	आयोग र IFES

क्रियाकलापहरू	जिम्मेवार पक्ष	पुस/माघ	माघ/फागुन	फागुन/चैत	चैत/वैशाख	वैशाख/जेठ	जेठ/असार	असार/साउन	साउन/भदौ	भदौ/असोज	असोज/कार्तिक	कार्तिक/मङ्सिर	मङ्सिर/पुस	पुस/माघ	लक्ष्य/प्रतिफल	स्रोत व्यवस्थापन
लैंगिक तथा समावेशी समन्वय समितिका पदाधिकारी तथा सदस्यहरूलाई लैंगिकता, समावेशीकरण, निर्वाचन प्रणालीका सम्बन्धमा विज्ञ/स्रोत व्यक्तिको रूपमा प्रयोग गरी आयोग तथा मातहतका निकाय र सरोकारवालाहरूसँग गरिने अन्तरक्रिया/अभिमुखीकरणमा उपयोग गर्ने ।															लैंगिक तथा समावेशी समन्वय समितिका पदाधिकारी तथा सदस्यहरूलाई लैंगिकता, समावेशीकरण, निर्वाचन प्रणालीका सम्बन्धमा विज्ञ/स्रोत व्यक्तिको रूपमा उपयोग गरिएको हुने ।	आयोग / सहयोगी संस्था
आयोगमा कार्यरत दुई जना कर्मचारीलाई साङ्केतिक भाषा सम्बन्धी तालिम प्रदान गर्ने ।	प्रशासन शाखा, GI एकाइ														कर्मचारीलाई साङ्केतिक भाषा सम्बन्धी तालिम प्रदान गरी बहिरा व्यक्तिहरूसँग सञ्चार गर्न शुरूवात गरिएको हुने ।	आयोग र UNDP/ESP
आयोग र अन्तर्गतका कार्यालयहरूको भौतिक संरचना साथै वातावरणलाई लैङ्गिक तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिमैत्री बनाउँदै लैजाने ।	प्रशासन शाखा, GI एकाइ														आयोग र अन्तर्गतका कार्यालयहरूको भौतिक संरचना र वातावरण लैङ्गिक तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिमैत्री हुँदै गएको हुने ।	आयोग, UNDP/ESP र IFES

क्रियाकलापहरू	जिम्मेवार पक्ष	पुस/माघ	माघ/फागुन	फागुन/चैत	चैत/वैशाख	वैशाख/जेठ	जेठ/असार	असार/साउन	साउन/भदौ	भदौ/असोज	असोज/कार्तिक	कार्तिक/मङ्सिर	मङ्सिर/पुस	पुस/माघ	लक्ष्य/प्रतिफल	स्रोत व्यवस्थापन
आयोग र अर्न्तगतका कार्यालयका अधिकृतस्तरका महिला कर्मचारीहरूलाई नेतृत्व विकाससम्बन्धी तालिम प्रदान गर्ने ।	प्रशासन शाखा, GI एकाइ														आयोगका अधिकृतस्तरका महिला कर्मचारीहरूलाई नेतृत्व विकास तालिम प्रदान गरिएको हुने ।	आयोग र UNDP/ESP
सूचना तथा शिक्षा सम्बन्धी सामग्रीहरूलाई अपाङ्गता तथा लैंगिकमैत्री बनाउँदै विभिन्न स्थानीय भाषाहरूमा प्रकाशन र प्रसारण गर्दै लैजाने ।															सूचना तथा शिक्षा सम्बन्धी सामग्रीहरूलाई अपाङ्गता तथा लैंगिकमैत्री बनाउँदै विभिन्न स्थानीय भाषाहरूमा प्रकाशन र प्रसारण गरिएको हुने ।	आयोग
आयोगका महिला कर्मचारीहरूको गुनासो व्यवस्थापन गर्न अधिकृत स्तरको महिला सम्पर्क अधिकारी तोक्ने ।	कर्मचारी प्रशासन शाखा														गुनासो व्यवस्थापन गर्न अधिकृत स्तरको महिला सम्पर्क अधिकारी तोकिएको हुने ।	आयोग
आयोग र निर्वाचनसम्बन्धी सरोकारवालासँग लैङ्गिकता, लैङ्गिक हिंसा र निर्वाचनसम्बन्धी अन्तरक्रिया तथा अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन (केन्द्र तथा जिल्लास्तर) मा गर्ने ।	GI एकाइ														८ वटा अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको हुने ।	आयोग, UNDP/ESP र IFES (प्रत्येक संस्थाले ४/४ वटा कार्यक्रम गर्ने)

क्रियाकलापहरू	जिम्मेवार पक्ष	पुस/माघ	माघ/फागुन	फागुन/चैत	चैत/वैशाख	वैशाख/जेठ	जेठ/असार	असार/साउन	साउन/भदौ	भदौ/असोज	असोज/कार्तिक	कार्तिक/मङ्सिर	मङ्सिर/पुस	पुस/माघ	लक्ष्य/प्रतिफल	स्रोत व्यवस्थापन
अध्ययन अवलोकन भ्रमणमा सहभागीहरूको छनोट गर्दा GI संवेदनशील मापदण्ड निर्माण गर्ने । अध्ययन अवलोकन भ्रमणमा महिला पिछडिएका समूह र अपाङ्गता भएका व्यक्तिलाई प्राथमिकता दिने	प्रशासन शाखा, GI एकाइ														मापदण्ड विकास गरी आयोगबाट लागू गरिएको हुने । महिला, पिछडिएका समूह र अपाङ्गता भएका व्यक्तिको मनोनयन भएको हुने ।	आयोग
आयोगका सबै कर्मचारीहरू (केन्द्र र जिल्ला) को खण्डीकृत अभिलेख तयार गरी अद्यावधिक गर्ने ।	प्रशासन शाखा, GI एकाइ														खण्डीकृत अभिलेख तयार गरी अद्यावधिक भएको हुने ।	आयोग
कार्ययोजनाको कार्यान्वयनको अनुगमन लगायत क्षमता विकासका लागि GI एकाइलाई सहयोग गर्न एक जना GI विज्ञलाई करारमा नियुक्त गर्ने ।	GI एकाइ														GI विज्ञ कार्यरत भएको हुने ।	आयोग र IFES
GI एकाइका सदस्यहरू तथा सम्बन्धित कर्मचारीका लागि GI सम्बन्धी उत्तम अभ्यासहरू सिक्ने र परिचित हुने वैदेशिक अध्ययन भ्रमण/तालिम उपलब्ध गराउने ।	आयोग														GI सम्बन्धमा ज्ञान, सीप र क्षमता अभिवृद्धि भएको हुने	आयोग, UNDP/ESP
आगामी आर्थिक वर्षको वार्षिक कार्ययोजना निर्माण गर्ने ।	GI एकाइ														वार्षिक कार्य योजना निर्माण भएको हुने ।	आयोग, UNDP/ESP र IFES

क्रियाकलापहरू	जिम्मेवार पक्ष	पुस/माघ	माघ/फागुन	फागुन/चैत	चैत/वैशाख	वैशाख/जेठ	जेठ/असार	असार/साउन	साउन/भदौ	भदौ/असोज	असोज/कात्तिक	कात्तिक/मङ्सिर	मङ्सिर/पुस	पुस/माघ	लक्ष्य/प्रतिफल	स्रोत व्यवस्थापन
दोस्रो रणनीतिक उद्देश्य : निर्वाचन प्रक्रियाका सबै चरणहरूमा लैङ्गिक समानता र समावेशीकरण																
महिला सभासदहरू, उम्मेदवारहरू र राजनीतिक दलहरूसँग लैङ्गिक सवालहरूमा छलफल गर्नका लागि नियमित बैठक र अन्तरक्रिया गर्ने ।	GI एकाइ, प्रशासन, राजनीतिक दल सम्बन्ध शाखा, EEIC														कार्य समूह गठन हुने, निर्धारित कार्यसूची निर्धारण भई बैठक र अन्तरक्रिया सम्पन्न भएको हुने ।	आयोग र UNDP/ESP
GI अवधारणा अनुसार सबै उम्मेदवार र मतदाताहरूको खण्डीकृत तथ्याङ्कको अभिलेख तयार गरी अद्यावधिक गर्ने ।	मतदाता नामावली शाखा, निर्वाचन सञ्चालनशाखा, सूचना प्रणाली तथा व्यवस्थापन महाशाखा														खण्डीकृत तथ्याङ्कको अभिलेख तयार भएको हुने ।	आयोग
छानिएका निर्वाचन केन्द्रहरूमा (अपाङ्गता भएका मतदाताहरूको मतदान तथ्याङ्क सङ्कलनका आधारमा) पहुँचयोग्य ज्याम्पहरू निर्माण गर्ने ।	निर्वाचन संचालन शाखा, GI एकाइ, प्रशासन शाखा														विभिन्न जिल्लामा ज्याम्पहरू निर्माण भएको हुने ।	आयोग
बञ्चित्तीकरणमा परेका समुदायको निर्वाचन प्रक्रियामा पहुँचको अवस्थाका बारेमा अध्ययन गर्ने ।	मतदाता नामावलीशाखा, GI एकाइ															आयोग/IFES तथा अन्य सहयोगी संस्था

क्रियाकलापहरू	जिम्मेवार पक्ष	पुस/माघ	माघ/फागुन	फागुन/चैत	चैत/वैशाख	वैशाख/जेठ	जेठ/असार	असार/साउन	साउन/भदौ	भदौ/असोज	असोज/कार्तिक	कार्तिक/मङ्सिर	मङ्सिर/पुस	पुस/माघ	लक्ष्य/प्रतिफल	स्रोत व्यवस्थापन
आयोगद्वारा आयोजना गरिने तालिम, अन्तरक्रिया र अन्य कार्यक्रमहरूमा अतिथि वक्ताका रूपमा उच्च पदस्थ महिला तथा महिला सभासदहरूलाई आमन्त्रण गरिने ।	प्रशासन शाखा, मतदाता नामावली शाखा, GI एकाइ र EEIC														कार्यक्रममा अतिथि वक्ताका रूपमा उच्च पदस्थ महिला तथा महिला सभासदहरूलाई आमन्त्रण गरिएको हुने ।	आयोग
बञ्चिकरणमा परेका समुदायको मतदाता नामावलीमा नाम दर्ता गराउने विशेष कार्यक्रम (Pilot Project) को रूपमा सञ्चालन गर्ने ।															बञ्चिकरणमा परेका समुदायको मतदाता नामावलीमा नाम दर्ता भएको हुने ।	आयोग/IFES तथा अन्य सहयोगी संस्था
निर्वाचन आचार संहितामा भएका लैंगिक तथा समावेशिता प्रवर्द्धन गर्ने विषयवस्तुलाई सञ्चार माध्यमद्वारा जानकारी गराउने ।															सम्बन्धित सरोकारवालाहरूलाई निर्वाचन आचार संहितामा भएका लैंगिक तथा समावेशिता सम्बन्धी प्रावधानहरूको जानकारी भएको हुने ।	
महिला र सीमान्तकृत समूहको चेतना अभिवृद्धि गर्ने तथा स्थानीय महिला नेतृत्वको सफलताका विषयहरू समेटेर कार्यक्रम तयार गरी सञ्चार माध्यमबाट प्रसारण गर्ने ।															महिला र सीमान्तकृत समूहको चेतना अभिवृद्धि भई स्थानीय नेतृत्व लिन प्रोत्साहित भएको हुने ।	आयोग र UNDP/ESP

क्रियाकलापहरू	जिम्मेवार पक्ष	पुस/माघ	माघ/फागुन	फागुन/चैत	चैत/वैशाख	वैशाख/जेठ	जेठ/असार	असार/साउन	साउन/भदौ	भदौ/असोज	असोज/कात्तिक	कात्तिक/मङ्सिर	मङ्सिर/पुस	पुस/माघ	लक्ष्य/प्रतिफल	स्रोत व्यवस्थापन
निर्वाचन प्रक्रियाका सम्बन्धमा सञ्चारकर्मीहरूलाई तालिम प्रदान गर्ने । (सहभागी मध्ये ५० प्रतिशत महिला हुनुपर्ने ।)															सञ्चारकर्मीहरूलाई निर्वाचन प्रक्रियाका सम्बन्धमा तालिम प्रदान गरिएको हुने ।	आयोग र UNDP/ESP
लैंगिक तथा समावेशी तवरले कानूनी तथा अन्य मस्यौदा लेखन (Legal Drafting) सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि गर्न कर्मचारीहरूलाई प्रशिक्षण दिने ।															लैंगिक तथा समावेशी तवरले कानूनी तथा अन्य मस्यौदा लेखन (Legal Drafting) सम्बन्धी कर्मचारीहरूमा क्षमता अभिवृद्धि भएको हुने ।	आयोग र IFES
राजनीतिक प्रक्रियाहरूमा लैंगिक तथा समावेशीताको अवस्थाका सम्बन्धमा अनुसन्धान गर्ने ।															राजनीतिक प्रक्रियाहरूमा लैंगिक तथा समावेशीताको अवस्थाका सम्बन्धमा अनुसन्धान भएको हुने ।	आयोग र IFES
निर्वाचन प्रक्रियामा एकल महिला, सीमान्तकृत तथा पिछडिएका महिला तथा अपाङ्गता भएका महिलाहरूको सहभागिता अभिवृद्धिका लागि अभिमुखीकरण/प्रशिक्षण सञ्चालन गर्ने ।															निर्वाचन सम्बन्धमा एकल महिला, सीमान्तकृत तथा पिछडिएका महिला तथा अपाङ्गता भएका महिलाहरूको क्षमता विकास भएको हुने ।	आयोग र IFES

क्रियाकलापहरू	जिम्मेवार पक्ष	पुस/माघ	माघ/फागुन	फागुन/चैत	चैत/वैशाख	वैशाख/जेठ	जेठ/असार	असार/साउन	साउन/भदौ	भदौ/असोज	असोज/कार्तिक	कार्तिक/मङ्सिर	मङ्सिर/पुस	पुस/माघ	लक्ष्य/प्रतिफल	स्रोत व्यवस्थापन
आयोगलाई लैंगिक तथा समावेशी बनाउँदै लैजान आगामी निर्वाचन तथा नियमित कार्यहरूका लागि लैंगिक संवेदनशील बजेट तर्जुमा गर्ने ।															लैंगिक संवेदनशील बजेट तर्जुमा भएको हुने ।	आयोग
GI एकाइ र समितिको नियमित मासिक बैठक गर्ने ।															बैठकहरू सम्पन्न भएका हुने ।	आयोग र IFES
वार्षिकरूपमा आयोगले गरेका कार्यहरूमा लैंगिक तथा समावेशिता परीक्षण गर्ने र सो को प्रतिवेदन लैंगिक तथा समावेशी समन्वय समिति (GICC) मा पेश गर्ने ।	GI एकाइ														प्रतिवेदन तयार भएको हुने ।	आयोग / IFES
